

זילוח חריוכיו: ה' עמכם!

"וַיְהִי, בַּיּוֹם שִׁבְעַת הַשָּׁבָטִים" (רות, א', א')

אתי ובאיני תקופה התרחלה מגילת רות?

א"ר יוחנן מאי דכתיב ויהי בימי שפוט השופטים דור ששופט את שופטיו אומר לו טול קיסם מבין עיניך" אין הכוונה שהנשפט מעליל שקר על השופט, אלא שכך הוא אמת ודפרש"י "שהיו השופטין עצמן מקולקלים והיה פתחון פה לנשפט להוכיח את מוכיחו" וכן מבואר שם בתוס' (בבב, ט"ו)

"וְהָיָה-בְעֵצָה, בְּאֵת מִבֵּית לָחֶם, וַיֹּאמְרוּ לְקוֹצְרִים, ה' עִמָּכֶם; וַיֹּאמְרוּ לוֹ, וַיְבָרְכֵהוּ ה'" (רות, ב', ד')

למה מלתמל מעז בהרכת הלסום "יברכך ה'?"

והנה בועז בא מבית לחם [ויאמר לקוצרים י"י עמכם ויאמרו לו יברכך י"י]. ר' תנחומא [בשם ר' אבין, ר' חונא בשם ר' יהודה בר' סימון, ור' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן, ורבנן בשם ר' יהושע בן לוי] אמרי: שלשה דברים גזרו בית דין שלמטון, והסכים עמהן בית דין שלמעלה. ואלו הן: שאלת שלום בשם... ועמד בעז ובית דינו והסכים שאלת שלום בשם, שנאמר, והנה בעז בא מבית לחם, ויאמר לקוצרים י"י עמכם. (רות רבה ד ד.)

"לפני שאומר: "ברכו את ה' המבורך" מוסיף: "השם עמכם" בלא הזכרת השם, והקהל עונה: "יברכך השם". אחרי שהקהל ענה: "יברכך השם" אומר מילת: "רבנן" לפני "ברכו".

(מאמר מרדכי הלכות שבת ב', ל', כ"ו)

מה מלתמל הברכה?

במגילת רות [ב ד] כתוב "והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה', ומכאן נהגו בקהילות הספרדים ועדות המזרח שהעולה פותח ואומר לקהל "השם עמכם", והם עונים ואומרים לו "יברכך השם", ומצאתי בס"ד רמז לזה בזו"ח [תיקונים ח"ב דפ"ד ע"ב ובמגילת רות דמ"ד ע"א] שיש שייכות לדברים אלה לעוסק בתורה והזוכה לחדש ולפרש טעמיה, ואין לך השגה ומעלה בתורה כמו העולה לס"ת ומברך בכוונה לכן תיקנו לומר זה קודם הברכה, ועיי"ע למרנא החיד"א בלדוד אמת [תורת השלמים כב, ו] שסמך ידו על מנהג קדום זה, וכן לרבנו יעקב רקה בספרו שערי תפלה [ברכות ס"ת א] ועיין בכתר ש"ט [עמך] מה שכתב עוד טעמים בזה. (יושב ציון כ"ד)

"וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאָךְ ה' וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו ה' עִמָּךְ גְּבוּרֵי הַחַיִּל." (שופטים, ו', י"ב)

מה חלגות הברכה בזרנו?

ספי שלום רב,

[..] בועז רואה את שדהו גדוש תבואה ונעריו קוצרים את השדה, למרות זאת לא בא בועז לידי זחירות דעת וגאוות לב, אלא אומר לקוצרים: "ה' עמכם". כלומר, זיכרו תמיד את ה', ואל תושפעו ממאורעות העולם המרחיקים מהאדם את האמונה והבטחון בה'. והם עונים לו: "יברכך ה'", כוונתך רצויה, והיא תביא לך ברכות ושפע ממרום.

[..] כדאי לשים לב בכמה דוגמאות מהעולם שבכל דבר הם מזכירים את הקב"ה. על השטר הנפוץ ביותר בארה"ב (הדולר) כתוב (In God we trust). כל משפט של החיזבאללה יש"ו נפתח "בשם הא-ל הרחום והחנון...", כל ישיבת סנט נפתחת בקריאת פרק מתהילים ועוד ועוד. אין כאן המקום להרחיב - אבל נראה שכולם מסכימים שקיום וחוזק יש רק למי ששם שמים שגור על פיו ולא לבטלה. [לסיכום]

ברור לנו שעלינו לזכור את ה' תמיד - ולכן ראוי ששם שמים יהיה שגור על פינו.

[..] בדור שלנו כשרבים מבולבלים אולי כדאי כן לחזור ולהנהיג אמירת שלום בשם (בלי שם ה'). אלא כמו שעושים בתנועת הנוער בני"ע הכורז אומר: "השם עמכם" והשאר עונים "יברכך השם", כמובן שגם בדרך אמירה זו, יש להקפיד לא לאמרו סתם או בזלזול ח"ו.

דרך אגב, אמירת "ברוך ה'", "בעזרת ה'" וכו' תורמת אף היא להגדלת שמו יתברך בעולמות כולם, בע"ה נזכה ונגאל במהרה.

בברכת כהנים באהבה,

שלמה

(חברים מקשיבים)

